

Dôvodová správa

Program Terra Incognita založený na koncepte rozvoja regiónu prostredníctvom kultúrno-poznávacieho turizmu je základným koncepčným a strategickým materiálom Košického samosprávneho kraja pri realizácii zámerov projektu Košice – Európske hlavné mesto kultúry 2013 s dlhodobou udržateľnosťou realizácie.

V tejto správe predkladáme dosiahnutý pokrok a postup v programe od ostatného hodnoteného obdobia v auguste 2011, ktoré bolo zahrnuté v plnení Stratégie rozvoja kultúry t.j. od 22. 8. 2011 do termínu zasadnutia riadiaceho výboru dňa 10. 1. 2012.

V správe uvádzame rekapituláciu a dosiahnuté výsledky v 4 nosných sférach: v oblasti inštitucionálneho zabezpečenia programu, v plnení akčného plánu, pokrok v implementácii programu a dotačnej schémy s konkrétnymi výsledkami.

Inštitucionálne zabezpečenie programu

Riadiaci výbor je najvyšším riadiacim a rozhodovacím orgánom pre realizáciu programu. Predseda KSK menuje členov riadiaceho výboru a určuje ich počet. Pravidlá rokovania a uznášaní výboru si upraví riadiaci výbor v svojom štatúte.

Monitorovací výbor je kontrolným orgánom, zabezpečujúci monitoring aktivít programu. Zastupiteľstvo KSK zriaďuje monitorovací výbor a schvaľuje jeho členov z nominácií navrhnutých vybranými komisiami Zastupiteľstva KSK (komisia kultúry, komisia cestovného ruchu a cezhraničnej spolupráce, komisia pre cirkevné a spoločenské otázky, komisia regionálneho rozvoja a finančná komisia) zo svojich členov. Pravidlá rokovania a uznášaní výboru si upraví monitorovací výbor v svojom štatúte.

Gesciu nad programom má **Odbor kultúry a cestovného ruchu**, ktorý vykonáva koordinačnú funkciu, riadiace a koordinačné aktivity programu.

Sprostredkovateľský orgán je právnická osoba zabezpečujúca na základe zmluvy s KSK prípravu, administráciu dotačného systému programu a kontrolu vyúčtovania žiadateľov. Úlohu sprostredkovateľského orgánu zabezpečuje pre prvú výzvu programu Karpatská nadácia a pre druhú výzvu Agentúra na podporu regionálneho rozvoja Košice n.o.

Implementačným orgánom programu Terra Incognita sa od 1. júla 2010 stalo Krajské osvetové stredisko v Košiciach. V súvislosti s plnením tejto úlohy boli v tomto zariadení uskutočnené organizačné zmeny. Od 1. januára 2011 bolo Krajské osvetové stredisko pretransformované na Kultúrne centrum KSK.

Plnenie úloh vyplývajúcich z akčného plánu

Analýzy potenciálu pre program Terra Incognita

Identifikácia vybraného nehmotného kultúrneho dedičstva sa realizovala cez Projekt „Pamäť ľudu“, ktorý je viazaný na cieľové miesta jednotlivých tematických ciest a spracováva literárne dedičstvo v týchto miestach. Nositeľom úlohy bolo Krajské osvetové stredisko v Košiciach a identifikáciu v teréne realizovala Literárna spoločnosť Pravé orechové. V období od 1. septembra 2010 do 31. augusta 2011 bolo vytvorených 10 profilov obcí, na základe etnografického výskumu vzniklo 30 poviedok a 9 rozprávok ako aj 10 článkov o autentickej oslave tradičných sviatkov. Vytvorených bolo 76 článkov o kultúrnom dedičstve a prírodnom bohatstve a 74 článkov s historickými fotografiami.

Identifikácia a analýza cieľov riešila identifikáciu primárnej, sekundárnej a terciárnej ponuky Terra Incognita. Pre tento účel boli vypracované štandardy pre výber *cieľových miest*, bola urobená analýza ponuky a následne bol uskutočnený výber *cieľových miest* na základe analýzy ponuky a štandardov pre ich výber. Nositeľom a riešiteľom úlohy bola Agentúra na podporu regionálneho rozvoja Košice v rámci projektu Via Regia plus.

Tento základný zoznam bol prehodnotený v jednotlivých regiónoch so zástupcami miestnych samospráv a aktérmi v cestovnom ruchu a kultúre. Ďalej bola táto analýza konzultovaná aj s Krajským pamiatkovým úradom Košice. Pre účely programu Terra Incognita bolo identifikovaných 87 *cieľových miest*. Následne bol vypracovaný zoznam tzv. *vstupných brán* na jednotlivé tematické cesty. Sú to mestá, prirodzené centrá regiónov s bohatou históriou, ktoré majú už vybudovanú potrebnú infraštruktúru pre cestovný ruch a stanú sa východiskovým bodom pre ďalšie turistické atraktivity v okolí. V súčasnej dobe je to 9 vstupných brán (Gelnica, Košice, Kráľovský Chlmec, Krompachy, Michalovce, Moldava n/B, Rožňava, Spišská Nová Ves, Trebišov).

Identifikácia a analýza podujatí sa začala zostavením dotazníka podujatí, ktorý odráža určité základné štandardy a normy, ktoré by podujatie na tematickej ceste malo spĺňať. Bolo uskutočnené inštruktážne stretnutie s pracovníkmi kultúrnych centier a osvetových stredísk v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK, ktorí realizovali vo svojich regiónoch mapovanie podujatí tematicky sa viažucich k jednotlivým cestám. Zmapovaných bolo vyše 400 podujatí, konaných pravidelne každoročne na trasách tematických ciest Terra Incognity. Po spracovaní odovzdaných dotazníkov na oddelení Terra Incognita a doplnení o ďalšie významné a pravidelné podujatia bola zostavená databáza. Táto bola predložená na prehodnotenie riaditeľom kultúrnych zariadení KSK a z tohto hodnotenia vznikol zoznam 171 podujatí, ktorý vyšpecifikoval podujatia, ktoré by boli vhodné ako nosné podujatia Terra Incognita, ale tiež podujatia vhodné len ako sprievodné.

Identifikácia a analýza bodov záujmu vzišla tiež z analýzy Agentúry na podporu regionálneho rozvoja v rámci projektu Via Regia plus, bola doplnená a rozšírená na stretnutiach v regiónoch a tiež osobným preverení zaujímavých lokalít pracovníkmi Referátu cestovného ruchu KSK a Kultúrneho centra KSK. Preverovaných a analyzovaných bolo okolo 200 *cieľových bodov* a vyše 300 bodov záujmu. Z týchto zistení bolo vyprofilovaných 141 *cieľových bodov* a 193 bodov záujmu na všetkých tematických cestách. Ich počet sa pre potreby programu môže meniť v závislosti od ich technického stavu a prístupnosti pre návštevníka

Programový manuál Terra Incognita - bol vypracovaný Agentúrou na podporu regionálneho rozvoja Košice v spolupráci s OKaCR, KC KSK a bol pripomienkovaný na strategickej porade v novembri a dopracovaný do konečnej podoby členmi kreatívneho tímu. Programový manuál schválil Riadiaci výbor programu na svojom zasadnutí 10.1.2012 ako základný dokument programu, za účelom poskytnúť všetkým záujemcom o spoluprácu či finančnú dotáciu, potenciálnym partnerom, dotknutým aktérom žijúcim v záujmovom území pôsobenia programu, konkrétny návod, ako používať program TI.

Edukačný manuál Terra Incognita navrhuje systém vzdelávania a metodickej pomoci pre realizátorov a partnerov programu, tzv. Akadémiu Terra Incognita a akčný plán edukácie. Zatiaľ sa v rámci projektu ARR - Karpatská turistická cesta uskutočnil terénny zber údajov identifikujúci personálne kapacity a vzdelávacie potreby v oblasti cestovného ruchu a začalo sa s ich spracovaním. Takisto kultúrno-výchovní pracovníci zo zariadení KSK spoločne navrhli tematické a obsahové celky, ako aj cieľové skupiny Akadémie TI.

Implementácia programu

Implementácia komunikácie. Boli spracované powerpointové prezentácie programu Terra Incognita, ktoré sa využili na propagačných seminároch s miestnymi aktérmi na jednotlivých cestách TI a tiež na stretnutí so zástupcami kultúrnych zariadení Prešovského samosprávneho kraja. Uskutočnilo sa verejné obstarávanie na realizátora mediálnej a reklamnej kampane Terra Incognita. Na základe jeho výsledkov boli zmluvy o príprave a realizácii reklamnej a mediálnej kampane značky TI uzavreté s Agentúrou Štýl. Agentúra začala billboardovou kampaňou na území kraja v mesiacoch júl – august 2011 a tiež pripravila celoslovenskú printovú kampaň v najčítanejšom týždenníku (Život) a denníku (Nový čas), ako aj v mesačníku Kam do mesta vo všetkých ôsmich krajských vydaniach. Reklamný článok o Tokajskej vínnej ceste vyšiel v prílohe o víne denníka Korzár a v ročenke Relax na rok 2012 je dvojstránka venovaná programu Terra Incognita a najväčším a divácky najpríťažlivejším podujatiam v Košickom kraji.

Od decembra 2010 sa začala pripravovať webová stránka Terra Incognita, ktorá bola spustená v marci 2011. Stránka prináša informácie o programe TI, jeho tematických cestách a ich turistických atraktivitách. Aktualitami zo svojej činnosti na ňu prispievajú aj kultúrne zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK.

V novembri 2011 sa tiež začalo s prípravou konta programu Terra Incognita na sociálnej sieti Facebook, ktoré bolo aktivované koncom decembra 2011.

Bol vydaný booklet o programe Terra Incognita a jeho tematických cestách v slovenskej, poľskej a maďarskej jazykovej mutácii. Začali sme s vydávaním propagačno-informačných materiálov o jednotlivých tematických cestách a vstupných bránach na ne. Zatiaľ boli v slovenskom a anglickom jazyku vydané materiály o Moldave n/B, Tokajskej vínnej ceste, Spišskej Novej Vsi a všeobecne o programe Terra Incognita.

Na pravidelných letných a jesenných podujatiach, konaných v v Košickom kraji sa v roku 2011 objavoval aj propagačno-prezentačný stánok Terra Incognita (celkovo 10x), ktorý ponúkal informačné materiály, ale aj tvorivé dielne pre deti a ankety a súťaže, preverujúce znalosti návštevníkov o pamiatkach, prírode a tradíciách miest Terra Incognita. Takýto stánok prezentoval program Terra Incognita tiež na podujatí Karpatské klimaty v poľskom Krosne. 30.11. sa uskutočnilo s podporou europoslankyne Moniky Smolkovej, podujatie Slovenský Tokaj – Kráľovská tradícia, ktoré prezentovalo Tokajskú vínnu cestu v Európskom parlamente v Bruseli.

Kraj, kde sa rodí toto výnimočné víno predstavili fotografie amatérskych fotografov z Košického kraja. Samotné víno prezentovali vinári zo slovenského Tokaja a k vínu boli ponúkané typické škvarkové pagáčiky, jablčníky a maková štrúdl'a. Celú atmosféru dotváralo vystúpenie folklórneho súboru Leľija za sprievodu ľudovej hudby Verbina a uznanie si vyslúžili tiež šikovné ruky dvoch našich remeselníčov – medovníkárky a šúpoliarky. Pri tejto príležitosti bola vydaná kniha Príbehy z Tokaja, ktorá zachytáva tradované príbehy a povesti z tohto kraja v anglickej a slovenskej verzii.

Implementácia dotačného systému

Legislatívne pravidlá dotačného systému programu TI sú obsiahnuté vo VZN KSK 9/2011 o poskytovaní dotácií a účelových finančných prostriedkov z rozpočtu Košického samosprávneho kraja v rámci programu Terra Incognita.

I. výzvu na predkladanie projektov v rámci programu TI a podporné dokumenty vypracovala Karpatská nadácia. Táto výzva bola vyhlásená 7.7.2011 a zameraná na kultúrne aktivity s cieľom prezentovať a propagovať ciele a filozofiu programu Terra Incognita. Indikatívna

alokácia bola 120 000 € a výzva bola dvojkoľová s možnosťou realizácie aktivít do 15. 7. 2012. Do prvého kola dotačného systému programu sa prihlásilo so svojimi projektmi 28. žiadateľov. Riadiaci výbor programu na svojom zasadnutí schválil dňa 20. 9. 2011 dotácie resp. účelové navýšenie finančných prostriedkov v prípade ôsmich žiadostí s alokáciou vo výške 31 510 €.

Ide o tieto projekty:

Organizácia - žiadateľ	Názov projektu	Adresa - žiadateľ	Výška pož. dotácie / účel. fin. prostr.
Gemerské osvetové stredisko	Ars Antiqua Europae In Via Gothica	Betliarska 8, 048 01 Rožňava	5 000,00
Kultúrne centrum Údolia Bodvy a Rudohoria	Stredoveký festival pre skvelú náladu	Hlavná 52, 045 01 Moldava nad Bodvou	4 950,00
Kultúrne centrum Abova	Rezbársky plenér pri gejzíri – Herľany - Terra Ferraria	Bidovce 206, 044 45 Bidovce	5 000,00
Regionálne osvetové stredisko v Trebišove	Renesancia v ľudovej architektúre	Ul. SNP 1049/76, 075 01 Trebišov	1 270,00
ALMA-Centrum obnovy a ochrany ľudovej architektúry a tradícií Gemera	Gastronomicko-vinársky festival: Deň vidieckych piecok – III. Ročník	Jablonov nad Turňou č. 140 , 049 43 Jablonov nad Turňou	1 680,00
Kontra, o.z.	Hamlet	Za Hornádom 8, 052 01 Spišská Nová Ves	4 700,00
Mesto Sobrance	Sobranský deň sv. Huberta	Štefánikova 23, 073 01 Sobrance	3 960,00
Kultúrne centrum Medzibodrožia a Použia	Svätomartinský festival – husacie hody a sviatok mladého vína	Boľská 41, 077 01 Kráľovský Chlmec	4 950,00

Tieto projekty boli úspešne realizované žiadateľmi v mesiacoch október, november 2011.

V druhom kole prvej výzvy bolo predložených 64 žiadostí o poskytnutie dotácie. Riadiaci výbor na svojom zasadnutí dňa 10.1.2012 schválil 21 žiadostí s alokáciou 88 490 €.

Ide o tieto projekty:

Názov projektu	Organizácia - žiadateľ	Adresa - žiadateľ	Výška schválenej dotácie / účel. fin. prostr.	Výška pož. dotácie / účel. fin. prostr.	Rozdiel (schválené - požadované)
Gelnické LOMIDREVO	Mesto Gelnica	Banícke námestie 4, 056 01 Gelnica	2 700,00	2 700,00	0,00
Bitka pri Rozhanovciach - oslavy 700. výročia pamätnej udalosti	Kultúrne centrum Abova	Bidovce 26, 044 45 Bidovce	5 000,00	5 000,00	0,00
Zemplín zaliaty slnkom je kolískou našich vín	Zemplínske osvetové stredisko Michalovce	Gorkého 1, 071 01 Michalovce	4 300,00	4 300,00	0,00
III. Jazerský remeselný jarmok medzi blokmi	Mestská časť Košice - Nad jazerom	Poludníková 7, 040 12 Košice	4 390,00	4 390,00	0,00
Ovčiarsky deň na Gemerí - návrat do tradícií obce a regiónu	Gemgal s.r.o. Rožňava	PRIVAT FARM, Kružnianska 514, 049 51 Brzotín	5 000,00	5 000,00	0,00
TAJCH TAG - 4. ročník	Obec Smolník	Smolník č. 1, 055 66 Smolník	3 000,00	3 000,00	0,00
MIHAĽOVSKI DESKI - festival východoslovenských divadiel, 2. ročník	Zemplínske múzeum Michalovce	Kostolné námestie 1, 071 01 Michalovce	2 362,60	2 362,60	0,00
Múzeum v slovenských ľudových rozprávkach (Oživenie múzejných zbierok cez rozprávkový príbeh)	Múzeum Spiša v Spišskej Novej Vsi	Letná 50, Spišská Nová ves	2 700,00	2 700,00	0,00
Automobiloví veteráni opäť v Mokranciach	Obec Mokrance	Mokrance 38, 045 01 Mokrance	5 000,00	5 000,00	0,00
Festival duchových hudieb na Železnej ceste	Občianske združenie Dychová hudba Prakovčanka	Klub kultúry č. 287, 055 62 Prakovce	4 759,40	4 759,40	0,00
Zázraky kráľa sv. Ladislava	Obec Debrad'	Debrad' 147, 045 01 Debrad'	5 000,00	5 000,00	0,00
60 tvorivých dní v kráľovstve cerúz	TVORIVÝ DOM NA VIDIEKU n.o.	Drienovec 337	4 800,00	4 800,00	0,00
58. Moldavské okresné slávnosti piesní a tancov	Oblasťný výbor Csemadok Košice - okolie	Hviezdoslavova 32, 045 01 Moldava nad Bodvou	4 250,00	4 250,00	0,00
Francúzska legenda na slovenskej gotickej ceste	Bábkové divadlo v Košiciach	Tajovského 4, 040 01 Košice	4 500,00	4 500,00	0,00

Dni mikroregiónu Hornád 2012	Regionálne združenie obcí Hornád	Osloboditeľov 22, 044 14 Čaňa	5 000,00	5 000,00	0,00
Divadlo do každého dvora	Atarax, spoločnosť s ručením obmedzeným Košice	Puškinova 2, 040 01 Košice	5 000,00	5 000,00	0,00
Obec Čierne Pole - krajina neznáma	Obec Čierne Pole	Čierne Pole 16, 079 01 Veľké Kapušany	4 932,00	4 932,00	0,00
Májové Hrušovské dni	Krasturist občianske združenie	Jablonov nad Turňou 137, 049 43 Jablonov nad Turňou	4 900,00	4 900,00	0,00
"Dedičstvo pastierov - Pastiersky oldomáš", III. Stretnutie pastierov v krásnohorskom panstve	Združenie gemerských remeselníkov	Krásnohorská Dlhá Lúka 2, 049 45 Krásnohorská Dlhá Lúka	5 000,00	5 000,00	0,00
Víno a kraslice	Vlastivedné múzeum v Trebišove	M. R. Štefánika 257/65, 075 01 Trebišov	4 000,00	4 526,90	-526,90
XVI. VALALSKÉ OSLAVY	Obecný úrad Moravany	Moravany 98, 072 03 Moravany	1 896,00	3 296,00	-1 400,00

II. výzvu na predkladanie projektov vypracovala ARR ako sprostredkovateľský orgán pre II. výzvu. (v spolupráci s OKaCR a KC KSK) Táto výzva bola schválená riadiacim výborom dňa 10.1.2011. Špecifickou prioritou tejto výzvy je podpora projektov zameraných na rozvoj drobnej infraštruktúry pre aktívne a kultúrno-poznávacie formy cestovného ruchu s cieľom zvýšiť kvalitu poskytovaných služieb v cieľových miestach, cieľových bodoch a bodoch záujmu.

Stručné info o výzve:

Oprávnené projekty 2 výzvy:

Projekty inovatívneho charakteru zamerané na:

- úpravu, zlepšenie a rozšírenie technického stavu drobnej infraštruktúry cestovného ruchu predovšetkým v cieľových miestach programu TI a v cieľových bodoch a bodoch záujmu
- zvýšenie informovanosti návštevníkov o atraktivitách cestovného ruchu prostredníctvom rozšírenia informačných systémov

Príklady oprávnených aktivít:

- Výstavba nových, rekonštrukcia, modernizácia, rozšírenie prvkov drobnej infraštruktúry
- Revitalizácia verejných priestranstiev v blízkosti historických objektov svetského alebo sakrálneho charakteru a prírodných zvláštností
- Revitalizácia verejne prístupných parkov a záhrad
- Úprava interiéru historických objektov svetského charakteru
- Drobné stavebné úpravy historických pamiatok svetského a sakrálneho charakteru podmienené prístupnosťou verejnosti
- Úprava interiéru zariadení poskytujúcich stravovacie a ubytovacie služby
- Úprava náučných chodníkov vrátane ich značenia
- Úprava tradičných remeselníckych dielní a ich okolia
- Výstavba bezbariérového prístupu do historických objektov svetského alebo sakrálneho charakteru a do zariadení cestovného ruchu
- Vybudovanie, modernizácia, rozšírenie informačných systémov ako prvkov priestorovej orientácie a virtuálne prehliadky

Výška podpory:

Minimálna výška požadovanej dotácie: 2 000,00 EUR

Maximálna výška požadovanej dotácie: 15 000,00 EUR

Výška alokácie pre túto výzvu: 500 000 EUR

Indikatívny harmonogram:

Činnosť	Termín
Vyhlásenie výzvy	16.1.2012
Uzávierka prijímania žiadostí	16.3.2012
Formálna kontrola žiadostí o poskytnutie dotácie	17.3.2012 - 10.4.2012
Odborné hodnotenie	11.4.2012 - 26.4.2012
Rozhodnutie RV o schválení resp. neschválení dotácie	27.4.2012 - 4.5.2012
Príprava a podpis zmlúv	5.5.2012 – 31.5.2012
Začiatok realizácie projektov	1.6.2012
Ukončenie realizácie projektov	31.10.2012